

# Spis treści

|                                                                                          |    |
|------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Spis skrótów .....                                                                       | 11 |
| Wprowadzenie .....                                                                       | 15 |
| Część I. Przestępczość zorganizowana. Zagadnienia wprowadzające                          |    |
| Rozdział I. Problemy definicyjne (E.W. <i>Itywaczewski</i> ).....                        | 21 |
| § 1. Problem definicji przestępczości zorganizowanej.....                                | 23 |
| § 2. Przestępczość zorganizowana a inne zbliżone formy przestępczości.....               | 30 |
| 1. Przestępczość zorganizowana a przestępczość zawodowa.....                             | 30 |
| 2. Przestępczość zorganizowana a formy „przestępczości białych kołnierzyków*’            | 32 |
| 3. Przestępczość zorganizowana a terroryzm.....                                          | 34 |
| 4. Przestępczość zorganizowana a banda (gang).....                                       | 35 |
| Rozdział II. Geneza zjawiska (E.W. <i>Ptywaczewski</i> ).....                            | 40 |
| § 1. Rozwój zjawiska na obszarze europejskim .....                                       | 42 |
| § 2. Rozwój zjawiska na obszarze amerykańskim .....                                      | 45 |
| § 3. Rozwój zjawiska na obszarze azjatyckim.....                                         | 48 |
| 1. Japońska <i>yakuza</i> .....                                                          | 48 |
| 2. Chińska przestępczość zorganizowana .....                                             | 50 |
| § 4. Wzajemne powiązania i zależności w dobie globalizacji.....                          | 52 |
| 1. Związki i zależności przestępczości zorganizowanej i terroryzmu .....                 | 52 |
| 2. Inne związki i zależności.....                                                        | 56 |
| 3. Międzynarodowe powiązania przestępcze z perspektywy Polski.....                       | 58 |
| A. Zorganizowana przestępczość kryminalna .....                                          | 58 |
| B. Zorganizowana przestępczość narkotykowa .....                                         | 58 |
| C. Zorganizowana przestępczość ekonomiczna.....                                          | 59 |
| 4. Terror kryminalny i terroryzm polityczny .....                                        | 59 |
| Część II. Przestępczość zorganizowana. Aspekty kryminologiczne                           |    |
| Rozdział 1. Fenomen zjawiska.....                                                        | 63 |
| § 1. Modele i formy organizacyjne przestępczości zorganizowanej (W. <i>Filipkowski</i> ) | 63 |
| 1. Uwagi ogólne .....                                                                    | 65 |

|                                                                                                                     |     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 1. Modele funkcjonowania przestępczości zorganizowanej.....                                                         | 65  |
| 2. Formy przestępczości zorganizowanej.....                                                                         | 70  |
| 3. Struktury przestępcze w Polsce .....                                                                             | 74  |
| § 2. Obszary działalności zorganizowanych struktur przestępczych w Polsce<br>( <i>K. Laskowska</i> ) .....          | 82  |
| 1. Uwagi ogólne .....                                                                                               | 82  |
| 2. Przestępczość kryminalna .....                                                                                   | 84  |
| A. Zabójstwa, porwania dla okupu, rozboje i wymuszenia rozbójnicze.....                                             | 84  |
| B. Zorganizowany przerzut i handel ludźmi .....                                                                     | 89  |
| C. Zorganizowane kradzieże, handel i przemyt samochodów .....                                                       | 96  |
| D. Zorganizowana przestępczość fałszerska.....                                                                      | 104 |
| E. Zorganizowana przestępczość przeciwko zabytkom/dobrom kultury .....                                              | 106 |
| 3. Przestępczość narkotykowa .....                                                                                  | 110 |
| A. Nielegalna produkcja narkotyków.....                                                                             | 110 |
| B. Nielegalny handel narkotykami .....                                                                              | 115 |
| C. Przemyt narkotyków' .....                                                                                        | 116 |
| 4. Przestępczość gospodarcza.....                                                                                   | 121 |
| A. Przestępczość w' sektorze bankowym, finansowym i kapitałowym .....                                               | 122 |
| B. Nielegalny obrót towarami wysokoakcyzowymi (alkohol, papierosy<br>i paliwa).....                                 | 124 |
| C. Przestępstwa celne i dewizowe .....                                                                              | 129 |
| D. Przestępstwa podatkowe .....                                                                                     | 130 |
| E. Przestępstwa związane z przekształceniami własnościowymi.....                                                    | 131 |
| F. Przestępstwa w sektorze ubezpieczeń .....                                                                        | 132 |
| G. Pranie brudnych pieniędzy.....                                                                                   | 133 |
| § 3. Skutki funkcjonowania zjawiska przestępczości zorganizowanej ( <i>W. Filipkowski</i> ) .....                   | 135 |
| 1. Uwagi ogólne.....                                                                                                | 136 |
| 2. Konsekwencje funkcjonowania zjawiska w dokumentach prawnych .....                                                | 137 |
| A. Międzynarodowe akty prawne .....                                                                                 | 137 |
| B. Prawo krajowe .....                                                                                              | 139 |
| 3. Kryminologiczne i kryminalistyczne ujęcie skutków zjawiska .....                                                 | 140 |
| 4. Szacowanie zagrożenia .....                                                                                      | 149 |
| 5. Konkluzje .....                                                                                                  | 150 |
| Rozdział II. Etiologia przestępczości zorganizowanej w Polsce ( <i>K. Laskowska</i> ) .....                         | 152 |
| § 1. Czynniki popełnienia przestępstw. Uwagi ogólne.....                                                            | 152 |
| § 2. Czynniki historyczne .....                                                                                     | 153 |
| § 3. Czynniki społeczne .....                                                                                       | 157 |
| § 4. Czynniki ekonomiczne .....                                                                                     | 160 |
| § 5. Czynniki prawne .....                                                                                          | 162 |
| § 6. Czynniki organizacyjne .....                                                                                   | 164 |
| § 7. Czynniki międzynarodowe .....                                                                                  | 166 |
| § 8. Inne czynniki.....                                                                                             | 169 |
| Rozdział III. System przeciwdziałania i zwalczania przestępczości<br>zorganizowanej ( <i>W. Filipkowski</i> ) ..... | 171 |
| § 1. Zagadnienia wprowadzające .....                                                                                | 174 |
| § 2. Profilaktyka kryminalistyczna i kryminologiczna.....                                                           | 175 |
| § 3. Międzynarodowe standardy walki z przestępczością zorganizowaną .....                                           | 179 |

|                                                                                                                  |     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| ^ 4. Krajowy system przeciwdziałania i zwalczania przestępczości zorganizowanej.                                 | 187 |
| § 5. Wybrane aspekty systemu .....                                                                               | 194 |
| A. Zwalczanie przestępczości zorganizowanej w aspekcie finansowym.....                                           | 194 |
| B. Walka z korupcją.....                                                                                         | 195 |
| C. Aspekt penitencjarny.....                                                                                     | 197 |
| IX Rola nauki i ośrodków akademickich.....                                                                       | 198 |
| li. Badania nad systemem.....                                                                                    | 199 |
| § 6. Propozycja zakresów systemu.....                                                                            | 200 |
| Część III. Przestępczość zorganizowana. Aspekt prawny. Ujęcie krajowe                                            |     |
| Rozdział I. Przestępczość zorganizowana w aspekcie prawa karnego materialnego (Ł. Zatyka).....                   | 209 |
| § 1. Kryminalizacja zjawiska przestępczości zorganizowanej w polskim ustawodawstwie w ujęciu historycznym.....   | 210 |
| § 2. Kwalifikacja instrumentów zwalczania przestępczości zorganizowanej w Kodeksie karnym z 1997 r.....          | 217 |
| § 3. Pojęcia zorganizowanej grupy i związku mających na celu popełnienie przestępstwa – próba zdefiniowania..... | 220 |
| § 4. Kryminalizacja przestępczości zorganizowanej w części szczególnej Kodeksu karnego z 1997 r.....             | 224 |
| 1. Znamiona strony przedmiotowej przestępstwa z art. 258 KK .....                                                | 224 |
| 2. Formy zjawiskowe popełnienia przestępstwa z art. 258 KK.....                                                  | 228 |
| 3. Formy stadialne popełnienia przestępstwa z art. 258 KK.....                                                   | 230 |
| 4. Przedmiot ochrony przestępstwa z art. 258 KK .....                                                            | 231 |
| 5. Podmiot oraz znamiona strony podmiotowej czynu z art. 258 KK.....                                             | 232 |
| 6. Zagadnienie zbiegu przestępstw i zbiegu przepisów .....                                                       | 233 |
| 7. Ustawowe zagrożenie karą w art. 258 KK .....                                                                  | 233 |
| 8. Klauzula niepodlegania karze z art. 259 KK.....                                                               | 234 |
| ^ 5. Środki karne służące zwalczaniu przestępczości zorganizowanej.....                                          | 237 |
| § Modyfikacje wymiaru kary wobec uczestników zorganizowanych grup i związków.....                                | 239 |
| § 7. Rozwiązania służące zwalczaniu przestępczości zorganizowanej w prawie                                       |     |

|                                                                                  |     |
|----------------------------------------------------------------------------------|-----|
| karnym skarbowym.....                                                            | 246 |
| § 8. Konkluzje .....                                                             | 248 |
| Rozdział II. Zwalczanie przestępczości zorganizowanej w aspekcie prawa           |     |
| karnego procesowego ( <i>E.M. Guzik-Makaruk, E. Jurgielewicz</i> ) .....         | 250 |
| § 1. Regulacje Kodeksu postępowania karnego jako instrument zwalczania           |     |
| przestępczości zorganizowanej ( <i>li. Jurgielewicz</i> ) .....                  | 251 |
| 1. Zagadnienia wstępne.....                                                      | 251 |
| 2. Przydatność regulacji Kodeksu postępowania karnego o dowodach                 |     |
| w zwalczaniu przestępczości zorganizowanej .....                                 | 253 |
| 3. Przydatność regulacji Kodeksu postępowania karnego ośrodkach przymusu         |     |
| w zwalczaniu przestępczości zorganizowanej .....                                 | 260 |
| 4. Instytucja świadka anonimowego („świadka <i>incognito</i> <sup>1</sup> )..... | 267 |
| 5. Rola ekstradycji w zwalczaniu przestępczości zorganizowanej.....              | 271 |
| 6. Europejski nakaz aresztowania (ENA) jako instrument zwalczania przestępczości |     |
| zorganizowanej .....                                                             | 274 |
| § 2. Regulacje pozakodeksowe jako instrument zwalczania przestępczości           |     |
| zorganizowanej ( <i>E.M. Guzik-Makaruk</i> ) .....                               | 278 |
| 1. Regulacje prawne przewidziane w ustawie o świadku koronnym.....               | 278 |
| 2. Regulacje prawne przewidziane w prawie policyjnym .....                       | 281 |
| 3. Regulacje prawne przewidziane w ustawie o Prokuraturze .....                  | 284 |
| 4. Regulacje prawne przewidziane w ustawie o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego |     |
| i Agencji Wywiadu .....                                                          | 286 |
| 5. Regulacje prawne przewidziane w ustawie o Centralnym Biurze                   |     |
| Anty korupcyjnym .....                                                           | 287 |
| 6. Regulacje prawne przewidziane w ustawie o Straży Granicznej .....             | 288 |
| 7. Regulacje prawne przewidziane w ustawie o Służbie Celnej .....                | 290 |
| 8. Regulacje prawne przewidziane w ustawie o żandarmerii Wojskowej.....          | 292 |
| 9. Regulacje prawne przewidziane w ustawie o przeciwdziałaniu praniu             |     |
| pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu.....                                      | 293 |
| 10. Regulacje prawne o charakterze procesowym przewidziane w Kodeksie            |     |
| karnym skarbowym .....                                                           | 297 |
| 11. Regulacje prawne przewidziane w ustawie o Kontroli Skarbowej .....           | 299 |

|                                                                                                                                             |     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Rozdział III. Przestępczość zorganizowana – aspekt penitencjarny<br>( <i>G.B. Szczygieł</i> ).....                                          | 303 |
| § 1. Skazani za przestępstwa popełnione w zorganizowanej grupie albo związku przestępczym.....                                              | 305 |
| 1. Populacja skazanych.....                                                                                                                 | 305 |
| 2. Charakterystyka skazanych za przestępstwa popełnione w zorganizowanej grupie albo związku przestępczym.....                              | 308 |
| 3. Rozpoznane zagrożenia .....                                                                                                              | 312 |
| ^ 2. Postępowanie ze skazanymi za przestępstwa popełnione w zorganizowanej grupie albo związku przestępczym w izolacji penitencjarnej ..... | 319 |
| 1. Uwagi wprowadzające.....                                                                                                                 | 319 |
| 2. Cele wykonywania kary pozbawienia wolności .....                                                                                         | 321 |
| 3. Indywidualizacja wykonywania kary .....                                                                                                  | 324 |
| 4. Wolna progresja .....                                                                                                                    | 332 |
| 5. Oddziaływanie penitencjarne .....                                                                                                        | 335 |
| 6. Konkluzje .....                                                                                                                          | 344 |
| Część IV. Przestępczość zorganizowana. Aspekty instytucjonalne                                                                              |     |
| Rozdział I. Zwalczanie przestępczości zorganizowanej z perspektywy międzynarodowej ( <i>Ł. W. Plywaczewski</i> ).....                       | 347 |
| § 1. Zinstytucjonalizowane formy i wybrane instrumenty współpracy międzynarodowej w zwalczaniu przestępczości zorganizowanej .....          | 350 |
| 1. Cele i funkcje Interpolu .....                                                                                                           | 350 |
| 2. Geneza policyjnej współpracy w Europie. Grupy robocze TREV1 .....                                                                        | 352 |
| 3. Europejskie Biuro Policji – Europol .....                                                                                                | 354 |
| 4. Współpraca państw w ramach układu z Schengen .....                                                                                       | 357 |
| 5. Eurojust .....                                                                                                                           | 361 |
| 6. Europejski nakaz aresztowania (ENA) jako szczególny instrument współpracy międzynarodowej w sprawach karnych.....                        | 362 |
| 7. Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) .....                                                                         | 363 |
| 8. Grupa Zadaniowa ds. Przestępczości Zorganizowanej – BALI COM.....                                                                        | 364 |
| § 2. Pozostałe inicjatywy dotyczące bezpieczeństwa wewnętrznego Unii Europejskiej                                                           | 364 |

|                                                                                                                                                                       |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| &3. Główne inicjatywy prawne przeprowadzone na forum ONZ .....                                                                                                        | 366 |
| § 4. Policyjne inicjatywy szkoleniowe.....                                                                                                                            | 369 |
| § 5. Przykłady europejskich i pozaeuropejskich akademickich inicjatyw (projektów)<br>w zakresie przeciwdziałania przestępczości zorganizowanej .....                  | 372 |
| 1. Europejska Grupa Robocza ds. Inicjatyw Prawnych Przeciwko Przestępczości<br>Zorganizowanej (EARIGOK) .....                                                         | 372 |
| 2. Centrum ds. Informacji i Badań nad Przestępczością Zorganizowaną (CIROC) .....                                                                                     | 373 |
| 3. Międzynarodowe Stowarzyszenie Badań nad Przestępczością Zorganizowaną<br>(IASOC) .....                                                                             | 374 |
| 4. Inicjatywa <i>Jesus College</i> Uniwersytetu Cambridge .....                                                                                                       | 375 |
| 5. Międzynarodowy projekt badawczy na temat przestępczości zorganizowanej.....                                                                                        | 376 |
| § 6. Kierunki i możliwości zwiększenia efektywności dotychczasowych form<br>w zakresie międzynarodowej współpracy w zwalczaniu przestępczości<br>zorganizowanej ..... | 377 |
| Podsumowanie: Najbliższe kierunki i priorytety w zakresie zwalczania przestępczości<br>zorganizowanej z perspektywy polskiej prezydencji w Unii Europejskiej .....    | 381 |